

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2014 06 16
COM(2014) 363 final

KOMISIJOS ATASKAITA

**Pagal Direktyvą 98/83/EB teikiama 2008–2010 m. geriamojo vandens kokybės Europos
Sjungos valstybėse narėse apibendrinamoji ataskaita**

KOMISIJOS ATASKAITA

Pagal Direktyvą 98/83/EB teikiama 2008–2010 m. geriamojo vandens kokybės Europos Sąjungos valstybėse narėse apibendrinamoji ataskaita

1. ĮŽANGA

Be saugaus geriamojo vandens žmogus negali išgyventi. Jis yra gyvybiškai svarbus visuomenės sveikatai ir ekonomikos gerovei. PSO¹ daro išvadą, kad „*prieigos prie saugaus geriamojo vandens ir sanitarinių sąlygų gerinimas gali būti naudingas ne tik sveikatai, nes taip užkertamas kelias per vandenį plintančioms ligoms, bet ir ypač ekonomikai*“. Taip gali būti sutaupyta lėšų sveikatos priežiūros srityje, padidėti darbingų dienų metuose skaičius, pagerėti mokyklos lankomumas ir išsaugota gyvybė. Be to, vandens pramonės sektoriuje sukuriama didelė BVP dalis. Remiantis skaičiavimais, 2010 m. sanitarijos ir vandens tiekimo paslaugų sektoriaus bendroji pridėtinė vertė (BPV) iš viso sudarė 43,84 mlrd. EUR, ir tais metais sektoriuje buvo apie 500 000 visos darbo dienos ekvivalento darbo vietų².

1980 m. įgyvendinta ir 1998 m. peržiūrėta Geriamojo vandens direktyva³ leido pasiekti, kad aukštos kokybės geriamasis vanduo būtų prieinamas visoje ES. Bendromis pastangomis ES institucijos, valstybės narės ir paslaugų tiekėjai pasiekė, kad geriamojo vandens standartų būtų laikomasi ypač gerai, todėl direktyva yra vienas iš sėkmingų, nors ir nelabai žinomų, ES teisės aktų pavyzdžių aplinkos ir viešosios sveikatos srityje.

Geriamojo vandens kokybė ir reikalaujamas valymo lygis labai priklauso nuo geriamojo vandens šaltinių kokybės. Įgyvendinant Geriamojo vandens direktyvą, vandens išteklių, visų pirma, požeminio ir paviršinio vandens, apsaugos lygis yra esminis, nes turi poveikį vandens valymo sąnaudoms.

Geriamojo vandens klausimas taip pat yra svarbus ES piliečiams. Tai atsispindi „Eurobarometro“ tyrime⁴ ir neseniai pradėtoje įgyvendinti Europos piliečių iniciatyvoje „Right 2water“⁵. Reaguodama į iniciatyvą, Komisija paskelbė pradedanti visoje ES viešas konsultacijas dėl Geriamojo vandens direktyvos⁶, visų pirma, siekdama Europos Sąjungoje pagerinti prieigą prie kokybiško vandens.

2. GERIAMOJO VANDENS PADĖTIS

Šiame dokumente apibendrinama Geriamojo vandens direktyvos įgyvendinimo padėtis, remiantis valstybių narių pateiktais naujausiais duomenimis⁷. Techninės ataskaitos su

¹ http://www.who.int/water_sanitation_health/wsh0404summary/en/

² Eurostatas (2013 m.).

³ Direktyva 98/83/EB, OL L 330, 1998 12 5.

⁴ http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_344_en.pdf.

⁵ Reaguojant į Europos piliečių iniciatyvą pateiktas komunikatas „*Vanduo ir geros sanitarinės sąlygos yra žmogaus teisė! Vanduo – viešoji gėrybė, o ne prekė!*“ COM(2014) 177, 2014 3 19, <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/finalised/answered?lg=lt>.

⁶ 1998 m. lapkričio 3 d. Tarybos direktyva 98/83/EB dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės, OL L 330, 1998 12 5, p. 32.

⁷ Pagal Geriamojo vandens direktyvos 13 straipsnį pateikti ataskaitinio 2008–2010 m. laikotarpio duomenys ir savanoriškai pateikti duomenys apie vandens tiekimą iš mažųjų vandens tiekimo sistemų, kurių pateikti direktyvoje nereikalaujama.

išsamiais kiekvienos valstybės narės faktiniais duomenimis bus netrukus pateiktos Aplinkos generalinio direktorato interneto svetainėje⁸.

2.1. Vandens tiekimas

Geriamojo vandens tiekimas Europos Sąjungoje organizuojamas pagal tiekimo zonas, t. y. geografiškai apibrėžtas vietas, kuriose žmonėms vartoti skirtas vanduo tiekiamas iš vieno ar daugiau šaltinių ir kuriose vandens kokybė gali būti laikoma beveik vienoda. Europos Sąjungoje yra beveik 100 000 vandens tiekimo zonų (VTZ). Direktyvoje atskiriamos mažosios ir didžiosios tiekimo sistemos⁹. Minimalūs vandens kokybės reikalavimai yra tokie patys mažosioms ir didžiosioms tiekimo sistemoms. Tačiau stebėsenos reikalavimai skiriasi ir valstybės narės apie mažąsias tiekimo sistemas teikti ataskaitų neprivalo. Iš mažųjų vandens tiekimo sistemų vanduo tiekiamas apytiksliai 65 mln. žmonių.

Direktyvoje „tiekimas“ nereiškia prieigos prie viešojo vandens tiekimo tinklo¹⁰. Eurostatas surinko duomenis apie gyventojus, prisijungusius prie viešojo vandens tiekimo tinklo¹¹, – žr. ataskaitos gale pateiktą 1 lentelę. Dėl to, kad šios ataskaitos teikimas yra savanoriškas, duomenys nėra išsamūs, jais remiantis negalima apskaičiuoti bendros ES sumos ir (arba) vidurkių.

Žalio vandens šaltiniai

Europos Sąjungoje vandens tiekimo sistemos daugiausia aprūpinamos vandeniu iš požeminio ir paviršinio vandens, įskaitant vandenį iš dirbtinių vandens saugyklų. Atskirose valstybėse narėse vandens šaltiniai yra labai skirtingi. Padėties apžvalga buvo pateikta ankstesnėse ataskaitose¹²; šią informaciją renka *Eurostatas*¹³. Didžiųjų ir mažųjų tiekimo sistemų naudojamų vandens šaltinių procentinės dalys yra labai skirtingos: mažosios tiekimo sistemos daug labiau aprūpinamos vandeniu iš požeminių šaltinių (84 %).

Požeminio vandens tarša, visų pirma, sunkiai aptinkamomis medžiagomis, pavyzdžiui, pesticidais, ir paviršinio vandens tarša, kuriai vis didesnę poveikį turi klimato kaita (potvyniai, didelės liūtys, lietaus perteklius) gali sukelti problemų, kurios pasireiškia geriamajame vandenyje. Koordinuotai stebint požeminį ir geriamąjį vandenį ir kartu įgyvendinant prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo priemones, geriamasis vanduo taptų saugesnis.

⁸ http://ec.europa.eu/environment/water/water-drink/reporting_en.html;

⁹ <https://circabc.europa.eu/faces/jsp/extension/wai/navigation/container.jsp>

⁹ Didžiosios VTZ – atskiros vandens tiekimo sistemos, iš kurių tiekama daugiau kaip 1 000 m³ vandens per dieną, arba aptarnaujama daugiau kaip 5 000 asmenų; mažosios VTZ – zonos, iš kurių tiekama mažiau kaip 1 000 m³ vandens per dieną, arba aptarnaujama mažiau kaip 5 000 asmenų.

¹⁰ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 345 straipsniu ES įpareigojama laikytis neutralumo dėl vandens nuosavybės sistemos. Todėl šioje ataskaitoje fizinės prieigos prie vandens teisė nėra aptariama.

¹¹ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=env_wat_pop&lang=en

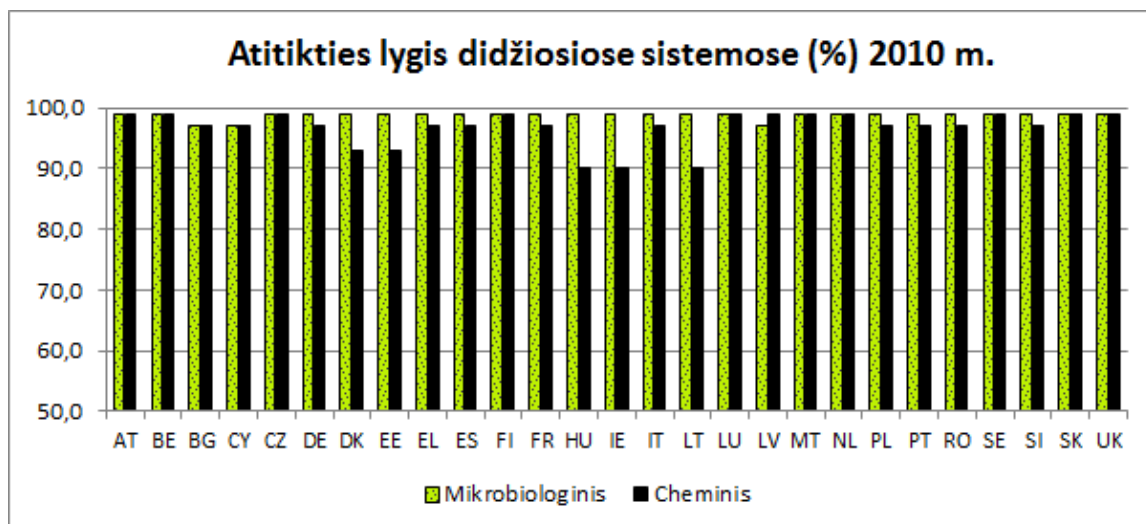
¹² <https://circabc.europa.eu/sd/a/b580866d-8eb7-4937-9a97-d3d3485d046e/2005-2007%20SynthesisReport.pdf>

¹³ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Water_statistics

2.2. Geriamojo vandens kokybė

Kad geriamąjį vandenį žmonėms nebūtų pavojinga vartoti, Geriamojo vandens direktyvoje nustatyti minimalūs vandens kokybės reikalavimai. Joje nurodyti mikrobiologiniai ir cheminiai parametrai, kurie galėtų kelti pavojų žmogaus sveikatai, jei atitinkamų elementų koncentracija viršytų tam tikras ribas. Direktyvoje nustatyta kiekvieno parametro vertės didžiausia leistina koncentracija, kurios turi būti laikomasi. Be mikrobiologinių ir cheminių parametrų, direktyvoje nustatyti indikaciniai parametrai, nurodantys galimą pavojų žmonių sveikatai, kuriam atsiradus reikia imtis taisomųjų veiksmų tik tuomet, jei papildomais tyrimais patvirtinama, kad yra iškilęs pavojus žmonių sveikatai.

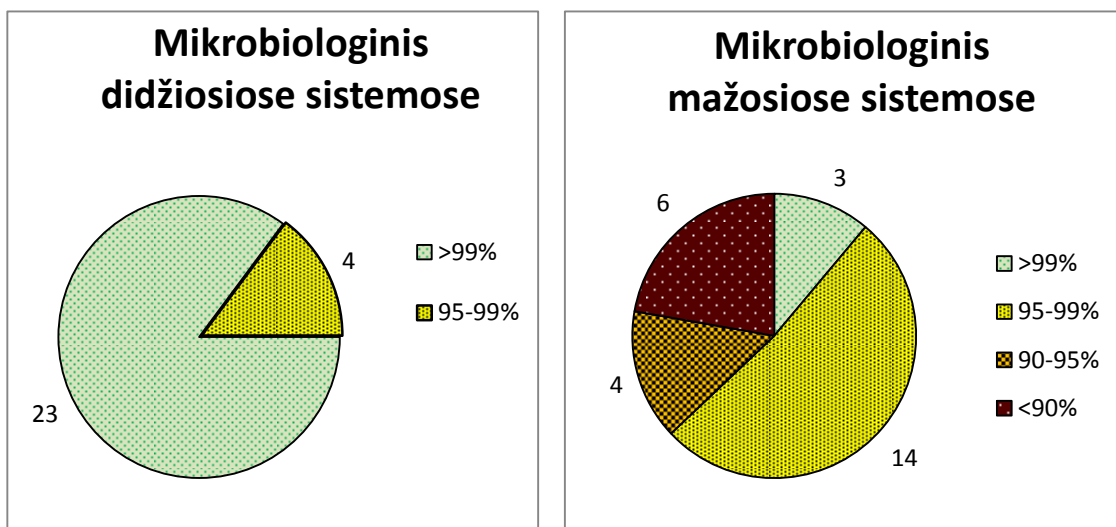
Ataskaitoje pateikti duomenys apie šiuos parametrus rodo, kad, apskritai, vandens kokybė Europos Sąjungoje yra labai gera. Bendra tendencija taip pat yra teigiama. Daugelio valstybių narių didžiųjų vandens tiekimo sistemų duomenys rodo, kad mikrobiologinių ir cheminių parametrų vertės reikalavimus atitinka 99–100 %. Kelių valstybių narių, kurių atitiktis reikalavimams lygis yra mažesnis negu 99 %, bus reikalaujama imtis griežtesnių veiksmų, siekiant užtikrinti, kad visi piliečiai, kurie aprūpinami vandeniu iš didžiųjų vandens tiekimo sistemų, galėtų saugiai naudoti geriamąjį vandenį.

1 pav. Glausta –mikrobiologinių ir cheminių parametrų atitikties lygio valstybėse narėse apžvalga

Patikslinti skaičiai pateikiami ataskaitos gale esančioje 1 lentelėje.

Tiekimo iš mažųjų vandens tiekimo sistemų padėtis yra įvairesnė. Mikrobiologinių parametrų atitikties lygis yra žemesnis: 99–100 % atitikties lygis pasiektas tik trijose valstybėse narėse. Atskirai nagrinėjant mikrobiologinių parametrų verčių atitikties lygį, nustatyta, kad vandens tiekimo iš mažųjų vandens tiekimo sistemų atveju reikalavimų laikomasi daug blogiau nei vandens tiekimo iš didžiųjų vandens tiekimo sistemų atveju.

2 pav. Mikrobiologinių parametru atitikties lygis, valstybių narių skaičius

Mažosiose vandens tiekimo sistemose cheminių parametru atitikties lygis yra toks pat aukštas, kaip ir didžiosiose vandens tiekimo sistemose. Buvo pranešta apie kai kurių tiekimo zonų problemas, susijusias su nitratu, nitritu, arsenu ir – kiek mažiau – boru ir fluoridu. Pavyzdžiui, 2010 m. daugiau kaip 1 000 mažųjų vandens tiekimo sistemų nitrato koncentracija viršijo nustatytą normą (žr. ataskaitos gale esančią 1 lentelę). Indikacinių parametru atitikties lygiai rodo, kad, apskritai, mažosiose vandens tiekimo sistemose reikalavimų buvo laikomasi blogiau nei didžiosiose vandens tiekimo sistemose.

Vertinant mažųjų vandens tiekimo sistemų duomenis buvo nustatyta, kad kai kurioms valstybėms narėms yra sudėtinga valdyti mažąsias vandens tiekimo sistemas saugiu būdu. Tai galėtų turėti įtakos 11,5–15,5 mln. žmonių. Tačiau siekiant nustatyti, ar yra kokia konkreti rizika tų piliečių sveikatai, reikia daugiau informacijos ir išsamiai įvertinti mažųjų vandens tiekimo sistemų valdymo būdą.

Problemos, susijusios su mažosiomis vandens tiekimo sistemomis, taip pat buvo pripažintos 7-ojoje aplinkosaugos veiksmų programoje (7-oji AVP)¹⁴, kurioje raginama dėti daugiau pastangų įgyvendinti direktyvą, visų pirma, jos nuostatas dėl mažųjų vandens tiekimo sistemų.

Pirmiausia, Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, parengė veiksmų programos dokumentą, kuriame pateikė geriausios mažųjų vandens tiekimo sistemų rizikos vertinimo praktikos pavyzdžių – su jais netrukus bus galima susipažinti Aplinkos generalinio direktorato interneto svetainėje¹⁵. Kadangi tai yra svarbu milijonams ES piliečių, turėtų būti dedamos papildomos pastangos, siekiant pagerinti aukštos kokybės vandens tiekimą, visų pirma, atokiose ir kaimo vietovėse.

Valstybių narių duomenys rodo, kad incidentų ir kokybės standartų nesilaikymo atvejais paprastai valstybės narės taisomųjų veiksmų imasi laiku. Kalbant apie mikrobiologinius parametrus, buvo gerinamas viešosios paskirstymo sistemoje esančių užterštų elementų valymas ir priežiūra. Kalbant apie cheminius parametrus, trūkumai buvo šalinami taikant

¹⁴ Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1386/2013/ES.

¹⁵ http://ec.europa.eu/environment/water/water-drink/small_supplies_en.html

geresnę žemės ūkio praktiką, gerinant vandens būklę arba jį valant, keičiant šaltinio vandenį ir informuojant visuomenę.

2.3. Stebėseną ir informavimas

Direktyvoje reikalaujama, kad valstybės narės reguliariai stebėtų žmonėms vartoti skirtą vandens kokybę. Tačiau stebėsenos metodai atskirose valstybėse narėse ir net vienos valstybės narės atskirose vandens tiekimo zonose yra skirtingi, todėl stebėsenos duomenys savo apimtimi ir išsamumu yra skirtingi. Tai nebūtinai reiškia, kad teisiniai reikalavimai nevykdomi, nes direktyvoje numatytas stebėsenos programų keitimas atsižvelgiant į specifines vandens tiekimo zonos savybes. Tačiau ši analizė rodo, kad reikia peržiūrėti ir labiau supaprastinti dabartinius stebėsenos metodus, visų pirma, atsižvelgiant į PSO rizikos vertinimą ir vandens saugumo rizikos valdymo plano metodą¹⁶.

Kad galėtų įvertinti valstybių narių stebėseną ir veiklą, Komisija rengia vadinamąją struktūrinio įgyvendinimo ir informavimo sistemą (SIIS), pagal kurią nacionaliniu lygmeniu bus diegiamos aktyvaus informacijos apie ES aplinkosaugos teisės aktų įgyvendinimą skleidimo sistemos. Informacija sujungiama, kad būtų galima pateikti padėties visoje ES apžvalgą. Direktyvos reikalavimas teikti vartotojams atnaujintą informaciją apie geriamojo vandens kokybę galėtų būti vykdomas pasinaudojant tokia informavimo sistema ir tokiu būdu geriau vykdomas. Duomenys apie geriamąjį vandenį taip pat galėtų būti aiškiau susieti su Europos vandens informacine sistema (WISE), kurioje laikomi įvairūs ES institucijų surinkti duomenys ir informacija.

2.4. Leidžiančios nukrypti nuostatos

Direktyva leidžiama nukrypti nuo geriamojo vandens kokybės standartų labai griežtomis sąlygomis ir ribotą laikotarpį. Tokių nukrypti leidžiančių nuostatų taikymas negali kelti potencialaus pavojaus žmonių sveikatai ir galimas tik tuomet, kai atitinkamoje vietovėje vandens neįmanoma nuolat tiekti jokiais kitomis pagrįstomis priemonėmis. Leidžianti nukrypti nuostata negali būti taikoma ilgiau kaip trejus metus. Tačiau, jeigu valstybė narė mano, kad reikalingas ilgesnis leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo laikotarpis, ji gali leisti ją taikyti antrą laikotarpį – ne ilgiau kaip trejus metus – ir Komisijai turi nurodyti šio sprendimo priežastis. Išimtiniais atvejais valstybė narė gali kreiptis į Komisiją dėl teisės taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą trečią laikotarpį. Komisija šiuo atveju atidžiai įvertina prašymą ir gali jį atmesti arba leisti taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą ne ilgiau kaip trejus metus.

Komisija jau suteikė keletą leidimų taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą trečią laikotarpį trejus metus: jie suteikti Čekijai, Italijai, Vengrijai ir Vokietijai daugiausia dėl nitrato ir nitrito, fluoro, boro, arseno ir nikelio parametrų. Ji atsisakė patenkinti vieną – Estijos – prašymą leisti taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą. Papildomos informacijos galima rasti Aplinkos generalinio direktorato interneto svetainėje¹⁷. Komisija nagrinėja būdus, kuriais būtų galima užtikrinti tinkamą susijusių sprendimų įgyvendinimą.

Leidžiančios nukrypti nuostatos ir kitos galimos išimtys išskirtinėmis aplinkybėmis galėtų trukdyti nuosekliai įgyvendinti direktyvą visoje ES, jei jos netaikomos apgalvotai. Komisija mano, kad dabartine leidimo taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą tvarka

¹⁶ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/environment-and-health/water-and-sanitation/country-work/ensuring-drinking-water-safety-through-water-safety-plans>

¹⁷ http://ec.europa.eu/environment/water/water-drink/derogations_en.html ir CIRCABC svetainėje.

valstybėms narėms suteikta pakankamai laiko užtikrinti geriamojo vandens kokybės standartų laikymąsi. Komisija mano, kad jokios naujos leidžiančios nukrypti nuostatos, susijusios su geriamojo vandens kokybės standartais, neturėtų būti taikomos dabartinėms vandens tiekimo sistemoms, išskyrus situacijas, kai atsiranda nauji nenumatyti taršos šaltiniai arba įdiegus naujų geriamojo vandens kokybės parametrų standartus ar sugriežtinus galiojančius standartus. Naujų tiekimo sistemų atveju leidžiančios nukrypti nuostatos galėtų būti taikomos griežtomis sąlygomis, jei taršos šaltiniai gali būti pašalinti per priimtina laikotarpį ir jei naujai tiekimo sistemai nėra jokios alternatyvos.

2.5. Uždaviniai

Vykdamas ES geriamojo vandens politiką per paskutinius dešimtmečius buvo pasiekta aukšta geriamojo vandens kokybė visoje Europos Sąjungoje. Tačiau siekiant išlaikyti šiuos aukštus kokybės standartus ir atsižvelgti į tam tikrus išliekančius uždavinius, gali reikėti dar labiau suderinti ES teisinę sistemą.

Mažosios vandens tiekimo sistemos iš esmės skiriasi nuo didžiųjų vandens tiekimo sistemų. Pirmosios yra nedidelės apimties ir dažnai randasi kaimo ir atokiose vietovėse, todėl reikia taikyti valdymo metodus, kuriais atsižvelgiama į tokių vietovių ypatumus. Dabartinėje geriamojo vandens direktyvoje daugiausia dėmesio skiriama didžiosioms vandens tiekimo sistemoms. Specialių nuostatų dėl mažųjų vandens tiekimo sistemų įtraukimas, įskaitant pareigą teikti ataskaitas, padėtų užtikrinti veiksmingą, rizika pagrįstą mažųjų vandens tiekimo sistemų valdymą ir geriau nustatyti geriamojo vandens kokybę mažųjų vandens tiekimo sistemų zonose. Tai pagerintų prieigą prie saugaus geriamojo vandens, visų pirma, atokiose vietovėse ir padėtų išsamiau informuoti visuomenę ir suinteresuotuosius subjektus apie geriamojo vandens kokybę.

Atsižvelgiant į riziką, susijusią su naujais teršalais ir mokslinė ir technologinė pažanga, gali reikėti atnaujinti dabartinį parametrų sąrašą ir atitinkamas parametrų vertes. Gali reikėti papildyti šį sąrašą naujais teršalais, konkrečiai, tam tikrais žemės ūkyje arba pramonėje, įskaitant farmacijos pramonę, naudojamais produktais. Parametrų analizei taikomos stebėsenos metodikos ir specifikacijos turėtų būti pagrįstos naujausiais metodais ir būdais, įskaitant rizikos vertinimu paremtus metodus, kad kokybės kontrolę būtų galima vykdyti veiksmingiausiai ir ekonomiškai efektyviausiai būdu tiek valymo procesų valymo įrenginiuose, tiek paskirstymo tinkle iki galutinio vartotojo požiūriu. ES sistema turėtų būti vertinama remiantis atnaujintomis PSO gairėmis šiuo klausimu. Taip pat gali prireikti konkrečių veiksmų siekiant sumažinti vandens nutekėjimus paskirstymo tinkluose. Maždaug pusėje valstybių narių daugiau nei 20 % saugaus geriamojo vandens prarandama paskirstymo tinkle dar iki galutinio vartotojo, o kai kuriose valstybėse narėse taip prarandama net 60 % vandens.

Svarbu, kad visuomenė turėtų galimybę gauti informaciją apie geriamojo vandens kokybę. Nors ši informacija dažnai pateikiama nacionalinėse interneto svetainėse, neretai ji yra pasenusi ir sunkiai suprantama. Dauguma valstybių narių nenaudoja nei išsamių žemėlapių, nei kitų viešųjų priemonių. Taikant dabartinę ataskaitų teikimo struktūrą, Komisija negauna tinkamos ir savalaikės informacijos, kad galėtų išsamiai apibendrinti geriamojo vandens kokybės raidą Europos Sąjungoje. Todėl reguliariai teikti Tarybai, Europos Parlamentui ir visuomenei atnaujintą ES masto informaciją apie geriamojo vandens politiką ir kokybę yra sudėtinga. Be to, Europos Sąjungoje informacija yra renkama, tvarkoma ir pateikiama skirtingais būdais, todėl veiklos rezultatus ir direktyvos laikymąsi skirtingose valstybėse narėse sunku palyginti. Persvarstyta arba nauja ataskaitų teikimo koncepcija galėtų palengvinti skaidrią duomenų sklaidą ir valdymą nacionaliniu

ir ES lygmenimis. Be to, nustčius geriamojo vandens kokybės kriterijus, būtų galima lengviau interpretuoti ir vizualizuoti Europos Sąjungos vandens kokybės duomenis ir geriau palyginti atskirų valstybių narių vandens kokybę ir tendencijas.

3. IŠVADOS

Atliktoje analizėje patvirtinama, kad Geriamojo vandens direktyva prisidėjo prie to, kad Europos Sąjungoje geriamasis vanduo būtų aukštos kokybės, kaip tai rodo aukštas geriamojo vandens kokybės standartų atitikties lygis.

Nors direktyvos nuostatų yra laikomasi gerai ir pažanga padaryta daugelyje sričių, buvo nustatytos toliau nurodytos problemos ir uždaviniai.

1. Turėtų būti pagerintas aukštos kokybės vandens tiekimas, visų pirma, atokiose ir kaimo vietovėse. Šiose vietovėse mažųjų vandens tiekimo zonoms turi būti taikomi specialūs rizikos valdymo metodai ir ištirta, kokį vaidmenį Geriamojo vandens direktyva atlieka šiame kontekste.
2. Didžiųjų vandens tiekimo sistemų rizikos valdymo metodai leistų atlikti ekonomiškai veiksmingesnę nustatytos rizikos stebėsenos ir parametrų analizę ir padėtų geriau užtikrinti žmonių sveikatos apsaugą. Stebėsenos ir analizės metoduose turėtų būti atsižvelgta į naujausią mokslo ir technologijų raidą.
3. Nauja mokslinė informacija apie cheminius ir kitus parametrus, susijusius su geriamojo vandens parametrų sąrašu, turėtų būti vertinama atsižvelgiant į šiuo metu PSO vykdomą geriamojo vandens gairių, įskaitant naujų teršalų gaires, peržiūrą.
4. Kad vartotojams būtų teikiama naujesnė informacija ir būtų ištirta, kaip būtų galima susieti skirtingus stebėsenos duomenis su ataskaitomis ir informacija apie vartotojus, reikėtų naudotis moderniomis informacinėmis technologijomis ir palengvinta **prieiga prie informacijos apie aplinką**.
5. Įgyvendinimo terminai ir leidžiančių nukrypti nuostatų mechanizmai yra pasenę ir juos reikėtų iš esmės atnaujinti ir peržiūrėti.

Visoje ES vykdomos viešos konsultacijos bus pirmasis žingsnis siekiant toliau išsamiau įvertinti pirmiau nurodytas problemas ir geriausius jų sprendimo būdus. Per konsultacijas gali būti nustatyti papildomi spręstini klausimai, siekiant užtikrinti ir dar labiau pagerinti aukštus geriamojo vandens kokybės standartus visoje ES.

Faktų suvestinė. Geriamojo vandens direktyvos (98/83/EB) įgyvendinimas 2010 m.

Vandens tiekimo zonų skaičius

- Europos Sąjungoje yra 96 388 vandens tiekimo zonos, iš kurių vanduo tiekiamas apie 474 mln. žmonių.
- 11 233 didžiosios vandens tiekimo sistemos aprūpina vandeniu 317 mln. žmonių.
- 85 559 mažosios vandens tiekimo sistemos aprūpina vandeniu 65 mln. žmonių (remiantis savanoriško tyrimo duomenimis).

Geriamojo vandens kokybė – didžiosios vandens tiekimo sistemos

Šioje ataskaitoje laikoma, kad parametrinių verčių yra visapusiškai laikomasi, jei reikalavimus atitiko daugiau kaip 99 %¹⁸ nagrinėtų atvejų .

Mikrobiologiniai parametrai

Visų valstybių narių didžiųjų vandens tiekimo sistemų atitikties lygis yra didesnis nei 95 %, o 23 valstybėse narėse pasiekta visiška atitiktis (99–100 %). Šio aukšto reikalavimų lygio negalėjo pasiekti tik BG, CY, HU ir LV.

Cheminiai parametrai

Atitikties lygis yra aukštas, tačiau šiek tiek žemesnis nei atitikties mikrobiologiniams parametrams. Visos valstybės narės pranešė, kad jose atitikties lygis viršija 90 %, išskyrus 3 valstybes nares: Vengriją (dėl arseno parametro), IE (dėl trihalometano parametro¹⁹) ir LT (dėl florido parametro).

Indikaciniai parametrai

Septynios valstybės narės pasiekė didžiausią veiksmingumą normą (99–100 %), o dešimtyje valstybių narių ji buvo didesnė nei 95 %. Likusios 10 valstybių narių pasiekė 90–95 % veiksmingumo normą. DK (koliforminės bakterijos), HU (amonio), LV (sulfato) ir MT (chlorido ir natrio) parametrų laikymosi lygis buvo žemesnis nei 90 %.

Geriamojo vandens kokybė – mažosios vandens tiekimo sistemos

Mikrobiologiniai parametrai

Atitikties lygis buvo žemesnis nei didžiosiose vandens tiekimo sistemose, o didesnis nei 99 % atitikties lygis buvo pasiektas tik 3 valstybėse narėse (EE, MT, SE). Imties 95–99 % atitikties lygis buvo nustatytas keturiolikoje valstybių narių, 90–95 % atitikties lygis – keturiose valstybėse narėse (BG, CY, IT ir UK), o mažesnis nei 90 % lygis – šešiose valstybėse narėse (DK, EL, LT, PL, RO, SI).

Cheminiai parametrai

Atitikties lygis mažosiose vandens tiekimo sistemose buvo panašus į atitikties lygį didžiosiose vandens tiekimo sistemose.

Indikaciniai parametrai

Gali būti, kad reikalaujamas lygis nebuvo pasiektas dėl koliforminių bakterijų, *clostridium perfringens*, geležies, mangano, amoniako ir pH. Daugelis valstybių narių sugebėjo pasiekti didesnę nei 95 % veiksmingumo normą, tačiau kai kuriose valstybėse narėse buvo didelių problemų.

¹⁸ Dėl to, kad gali būti tam tikrų netikrumų ir incidentų (pavyzdžiui, imčių arba analizės klaidų), leistina 1 % paklaida; be to, atitikties lygiai pateikiami intervalais, nes dažniausiai vertės viršijamos ribotą laikotarpį. Rezultatai nėra visiškai palyginami dėl imčių ir stebėsenos metodų skirtumų ir dėl to, kad trūksta standartinių metodų, tačiau šie duomenys suteikia gerą padėties Europos Sąjungoje apžvalgą.

¹⁹ Kalbant apie bendrą trihalometano kiekį, direktyvoje numatyta leisti iki 2008 m. gruodžio mėn. taikyti nuostatą, kuria leidžiama nukrypti nuo I priedo B dalyje nurodytos ribos (nuo 100 mikrogramų/l iki 150 mikrogramų/l).

1 lentelė. Bendri kiekvienos VN duomenys (VTZ – vandens tiekimo zona)

Valstybė narė	Didžiųjų VTZ skaičius	Skaičius Mažųjų VTZ	Gyventojai, prisijungę prie viešosios vandens tiekimo sistemos (metai). Šaltinis – Eurostatas.	Mikrobiologija Imties atitiktis %		Cheminės medžiagos	
				Didžiosios (1 pav.)	Mažosios	Didžiosios Imties atitiktis % (1 pav., (x) 1 pav. nustatyta = 90 %	Mažosios Pavyzdys: nitratas, VTZ, kuriose nustatyta neatitiktis, skaičius
AT	260	4570	95,05 (2008 m.)	99–100 %	95–99 %	99–100 %	20
BE	225	522	99,9 (2009 m.)	99–100 %	95–99 %	99–100 %	3
BG	196	2 226	99,2 (2011 m.)	95–99 %	90–95 %	95–99 %	349
CY	20	268	100 (2011 m.)	95–99 %	90–95 %	95–99 %	1
CZ	283	3 870	93,5 (2010 m.)	99–100 %	95–99 %	99–100 %	?
DE	2 283	5 873	99,3 (2010 m.)	99–100 %	95–99 %	95–99 %	12
DK	252	2071	97 (2002 m.)	99–100 %	< 90 %	90–95 %	4
EE	25	1115	80 (2009 m.)	99–100 %	99–100 %	90–95 %	—
EL	177	713	94 (2007 m.)	99–100 %	< 90 %	95–99 %	20
ES	928	7907	100 (2010 m.)	99–100 %	95–99 %	95–99 %	—
FI	158	697	91 (2011 m.)	99–100 %	95–99 %	99–100 %	
FR	2487	18363	99,4 (2001 m.)	99–100 %	95–99 %	95–99 %	381
HU	275	2731	100 (2011 m.)	95–99 %	95–99 %	< 90 % (X)	10
IE	241	1920	85 (2007 m.)	99–100 %	95–99 %	< 90 % (X)	9
IT	1046	3977	—	99–100 %	90–95 %	95–99 %	6
LT	65	1734	75 (2011 m.)	99–100 %	< 90 %	< 90 % (X)	1
LU	43	154	99,9 (2011 m.)	99–100 %	95–99 %	99–100 %	1
LV	29	1145	—	95–99 %	95–99 %	99–100 %	
MT	12	7	100 (2011 m.)	99–100 %	99–100 %	99–100 %	
NL	209	250	100 (2010 m.)	99–100 %	95–99 %	99–100 %	—
PL	970	8839	87,6 (2011 m.)	99–100 %	< 90 %	95–99 %	—
PT	362	3176	96,9 (2009 m.)	99–100 %	95–99 %	95–99 %	28
RO	310	5398	56,5 (2011 m.)	99–100 %	< 90 %	95–99 %	133
SE	182	1486	87 (2010 m.)	99–100 %	99–100 %	99–100 %	—
SI	78	899	—	99–100 %	< 90 %	95–99 %	4
SK	95	957	86,9 (2011 m.)	99–100 %	95–99 %	99–100 %	11
UK	22	4 691	—	99–100 %	90–95 %	99–100 %	109